

Ondersteuningsplan Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena 2022 - 2026

Kaatsheuvel, 21 januari 2022

Inhoudsopgave

1	Vooraf.....	3
2	Terugblik ondersteuningsplan 2018 - 2022	3
	2.1 Inleiding.....	3
	2.2 Terugblik	3
3	Uitgangspunten, koers en doelstellingen voor 2022 - 2026	6
	3.1 Uitgangspunten.....	6
	3.2 Koers	6
	3.3 Ambities	7
	3.4 Doelen.....	8
4	Ondersteuningsstructuur.....	10
	4.1 Toeleiding naar ondersteuning	10
	4.2 Gebiedsgerichte aanpak.....	15
	4.3 Het ondersteuningsaanbod.....	17
	4.4 Expertisedeling en -versterking.....	21
	4.5 Samenwerkingspartners	23
	4.6 Verkenning samenwerking en expertisedeling	25
5	Organisatie en beheer	25
	5.1 Governance en organisatie	25
	5.2 Kwaliteitsbeleid.....	25
	5.3 Financiën.....	26
6.	Tot slot.....	27
	Bijlagen:	28

1 Vooraf

Voor u ligt het Ondersteuningsplan (OSP) voor de periode augustus 2022 – augustus 2026. Dit OSP geeft aan op welke manier het Samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena (swv PO LHA) in die periode vorm en inhoud gaat geven aan passend onderwijs. Ten opzichte van de vorige Ondersteuningsplanperiode (de periode augustus 2018 – augustus 2022) worden er in dit nieuwe OSP enkele nieuwe lijnen weggezet. Dat heeft vooral te maken met de groei van het speciaal onderwijs (so) in de afgelopen jaren. Door die groei is de doelstelling gericht op thuisnabij onderwijs in onvoldoende mate gerealiseerd. Daarmee is de kern van het nieuwe OSP meteen benoemd, namelijk het versterken van thuisnabij passend onderwijs. Dat wordt voor de komende jaren het belangrijkste onderwerp waar samenwerkingsverband, besturen, scholen en gemeenten samen aan gaan werken.

In dit OSP wordt aangegeven hoe dat de komende vier jaar wordt opgepakt. Begonnen wordt in hoofdstuk 2 met een terugblik op de periode augustus 2018 tot en met december 2021. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 3 de uitgangspunten, koers en doelen van het swv. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de ondersteuningsstructuur. Aan de orde komen de toeleiding naar ondersteuning, de gebiedsgerichte benadering, het ondersteuningsaanbod binnen het swv, de expertisedeling en – versterking en de samenwerking met externe partners. In hoofdstuk 5 komen governance en organisatie, kwaliteitsbeleid en financiën aan de orde.

2 Terugblik ondersteuningsplan 2018 - 2022

2.1 Inleiding

In het OSP 2018-2022 is de koers die eerder was ingezet en beschreven in het OSP 2014-2018 gecontinueerd. De afgelopen jaren is er veel tot stand gebracht en goed gegaan. Ook werd echter duidelijk dat het aantal leerlingen dat buiten het swv so ging volgen, groeide. Daarmee werd de doelstelling van thuisnabij passend onderwijs niet behaald. In dit hoofdstuk wordt teruggeblikt op de afgelopen vier jaren en de lessen die daaruit geleerd kunnen worden voor het nieuwe OSP.¹

2.2 Terugblik

Het swv heeft zich in het OSP 2018 - 2022 vijftien doelen gesteld, namelijk:

Kwantitatieve doelen

- Het percentage leerlingen op scholen voor so is maximaal 1,32%.
- Het percentage leerlingen op scholen voor speciaal basisonderwijs (sbo) is maximaal 2,72%.
- Alle leerlingen gaan naar school. Het swv kent geen thuiszitters.

¹ Bron: Evaluatie ondersteuningsplan 2018 – 2022, september 2021

Kwalitatieve doelen

- Algemeen:
 - De scholen maken hun zorgplicht waar en indien zij geen passende onderwijsplek kunnen bieden aan een leerling, ervoor zorgen dat de leerling elders kan worden geplaatst.
 - Ieder kind krijgt kwalitatief passend onderwijs. Dat onderwijs is zo thuisnabij mogelijk.
 - De beschikbare middelen van het swv komen ten goede aan de ondersteuning van de kinderen.
- Basisondersteuning:
 - De ondersteuningsbehoeften van leerlingen staan centraal bij het denken, praten en handelen. Daarnaast wordt ook gekeken naar de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht en school.
 - De basisondersteuning op alle scholen is op orde.
- Terugplaatsing:
 - Waar mogelijk worden leerlingen teruggeplaatst naar een thuisnabije lichtere vorm van ondersteuning. Terugplaatsing vindt altijd plaats in overleg met ouders, de school van herkomst en de beoogde school.
- Dekkend netwerk:
 - Er is een dekkend en samenhangend netwerk van kwalitatief goede ondersteuningsvoorzieningen, in het geval er meer ondersteuning nodig is dan de school kan bieden.
 - Tussenvoorzieningen beogen de samenwerking tussen de schoolbesturen te bevorderen, met als doel voor leerlingen een passend thuisnabij aanbod te realiseren.
 - Het gevoerde crisisbeleid leidt ertoe dat leerlingen niet thuis komen te zitten en er binnen vier weken een passende plaats is gecreëerd voor deze leerling.
- Afstemming:
 - De doorgaande lijnen met voorschoolse instellingen en het voortgezet onderwijs (vo) lopen soepel in elkaar over, waardoor leerlingen een ononderbroken leerproces kunnen doormaken.
 - Er is een goede afstemming en samenwerking tussen onderwijs, zorg en jeugdhulp/jeugdzorg. De intentie is te werken vanuit een kind, een gezin, een plan.
- Het swv versterkt de samenwerking, de kennisuitwisseling en kennisdeling tussen de besturen en hun scholen.

In september 2021 is er een uitgebreide evaluatie² geschreven, waarin per doel geanalyseerd is in hoeverre het doel bereikt is. Voor een uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar dat document. Samenvattend kan gesteld worden dat:

- Zeven doelen bereikt zijn:
 - Het deelnamepercentage op het sbo ligt met 2,27% bijna een half procent lager dan beoogd.
 - De beschikbare middelen van het swv komen ten goede aan de ondersteuning van de kinderen.

² Evaluatie ondersteuningsplan 2018 – 2022, september 2021

- De basisondersteuning op alle scholen is op orde en de scholen groeien hierin.
- Er is een dekkend en samenhangend netwerk van kwalitatief goede ondersteuningsvoorzieningen in het geval er meer ondersteuning nodig is dan de school kan bieden.
- Het gevoerde crisisbeleid leidt er, mede met het nieuwe thuiszittersprotocol, toe dat leerlingen niet thuis komen te zitten en er binnen vier weken een passende plaats is gecreëerd.
- De doorgaande lijnen met voorschoolse instellingen en het voortgezet onderwijs lopen soepel in elkaar over, waardoor leerlingen een ononderbroken leerproces kunnen doormaken.
- De samenwerking, kennisuitwisseling en kennisdeling tussen de besturen en hun scholen is versterkt, maar er liggen kansen tot het verder versterken van de interbestuurlijke samenwerking.
- Vijf doelen zijn deels bereikt:
 - Het naleven van de zorgplicht kan verder versterkt worden op het moment dat er een nieuwe leerling met een extra ondersteuningsbehoefte wordt aangemeld. Waar nu leerlingen nog weg geadviseerd worden, liggen daar nog kansen om de zorgplicht als school(bestuur) op te pakken en een andere passende school te zoeken voor een leerling.
 - Het denken in ondersteuningsbehoeften van leerkrachten en scholen om het onderwijs passend te maken bij de behoeftes van de leerling kan verder versterkt worden. Nu ligt het accent voornamelijk op de behoeftes van de leerling. Dat is een mooie stap in vergelijking met het 'medisch model', waarin de problematiek centraal stond in plaats van de ondersteuningsbehoeften van een kind. Nu moet de slag nog meer gemaakt worden naar wat deze leerling vraagt van de leerkracht en de schoolomgeving en hoe dat te realiseren is.
 - Terugplaatsingen vragen verdere aandacht en scherpere opvolging. Tot voor kort waren de terugplaatsingen nauwelijks in beeld. Met de komst van het doorplaatsingsarrangement lijkt daar meer zicht op te komen, maar kunnen er betere afspraken gemaakt worden over hoe deze leerlingen begeleid en gemonitord worden.
 - De afstemming tussen onderwijs en jeugdhulp blijft aandacht vragen, zodat deze twee werelden zo veel en zo vroeg mogelijk met elkaar verbonden worden. Verbetering is mogelijk door nog meer in te zetten op één gezin, één plan.
 - Het aantal thuiszitters laat een dalende trend zien, maar er zijn nog altijd thuiszitters binnen het swv, waar gestreefd wordt naar 0%. Wel zijn deze thuiszitters in beeld en lopen er acties om ze zo snel mogelijk in onderwijs te kunnen laten starten.
- Drie doelen zijn niet bereikt en vragen de nodige acties in het nieuwe OSP:
 - Thuisnabij passend onderwijs. Er is sprake van een groei in de verwijzing naar het so in plaats van het realiseren van thuisnabij onderwijs. Juist door de expertise van het so het gebied in te halen, kunnen leerlingen meer thuisnabij geholpen worden.
 - De deelnamepercentages voor het so. Dit ligt 0,6% hoger dan het doel van het swv. Dat houdt in dat er zo'n 60 leerlingen meer dan gewenst naar het so gaan. Dit deelnamepercentage moet dalen om leerlingen thuisnabij onderwijs te kunnen geven en ze

zodoende binnen de eigen regio op te kunnen vangen. In het nieuwe OSP vraagt dit dus acties om meer thuisnabij onderwijs waar te kunnen maken.

- De samenwerking tussen de schoolbesturen vraagt aandacht. Dat is er nog in bescheiden mate. De noodzaak om samen te werken was er ook niet eerder, omdat de deelnamepercentages daar geen aanleiding toe gaven. Met de huidige deelnamepercentages is dat wel het geval en moet het nieuwe OSP daar impulsen aan geven bijvoorbeeld via een regionale/lokale aanpak.

3 Uitgangspunten, koers en doelstellingen voor 2022 - 2026

3.1 Uitgangspunten

Uitgangspunt voor passend onderwijs is de kernvraag hoe het onderwijs rekening kan houden met verschillen tussen kinderen. In het eerste OSP hebben de schoolbesturen voor het fundament van passend onderwijs aansluiting gezocht bij de Salamanca Verklaring van de UNESCO (1994). Daarin wordt onder andere verklaard dat:

- Ieder kind unieke eigenschappen, interesses, mogelijkheden en leerbehoeften heeft;
- Ieder kind een fundamenteel recht heeft op onderwijs en in staat wordt gesteld een acceptabel niveau van leren te bereiken en op peil te houden;
- Opleidingen moeten worden ontworpen en onderwijsprogramma's ingevoerd, die rekening houden met deze eigenschappen en leerbehoeften.

Deze uitgangspunten worden nog altijd onderschreven door de schoolbesturen.

3.2 Koers

De koers van het swv is:

Alle leerlingen passend (basis-)onderwijs, zo dicht mogelijk bij huis, aansluitend op de mogelijkheden van het kind en gericht op optimale participatie in de samenleving.

Kerntaak van het swv is het ervoor zorgdragen dat alle leerlingen op de deelnemende scholen van het swv passend onderwijs ontvangen. Scholen en schoolbesturen hebben een maatschappelijke opdracht dit onderwijs zo thuisnabij mogelijk in te richten. De activiteiten van het swv zijn vooral gericht op het ondersteunen van de schoolbesturen en scholen bij deze maatschappelijke opdracht. Het uiteindelijke doel is dat de scholen mede door de ondersteuning van het swv hun zorgplicht volledig kunnen realiseren, zodat passend onderwijs wordt geboden aan alle leerlingen van de deelnemende scholen. Voor dit passend onderwijs op de scholen zijn de schoolbesturen verantwoordelijk. Het swv heeft hierin een afgeleide verantwoordelijkheid, namelijk het zorgdragen voor een dekkend aanbod zodat geen leerlingen tussen wal en schip raken en er voor elke leerling een passend ondersteuningsaanbod beschikbaar is.

De afgelopen jaren is gebleken dat er steeds meer leerlingen verwezen worden naar het so buiten het swv. Het OSP is erop gericht om thuisnabij onderwijs te versterken. Er wordt gestuurd op bewegingen, waarbij leerlingen meer binnen de reguliere scholen begeleid kunnen worden en als het niet anders kan, verwezen worden naar het sbo in het swv. Deze sbo-scholen hebben een verbreed profiel,³ waardoor ze complexere leerlingen dan andere sbo-scholen kunnen ondersteunen. Een verwijzing naar een so-school vindt alleen plaats als het basisonderwijs in de regio na inzet van een arrangement en het verbrede sbo niet in staat zijn de leerlingen passend onderwijs te geven.

3.3 Ambities

De ambities van het swv liggen op drie gebieden: meer thuisnabij, meer preventief en meer samen. Uit de afgelopen vier jaar is gebleken dat leerlingen meer dan in de jaren daarvoor doorgestroomd zijn naar een vorm van speciaal (basis-)onderwijs. Dat houdt voor ons swv in dat deze leerlingen niet in het eigen gebied naar school kunnen en daarvoor vaak ver moeten reizen. Juist om ook de maatschappelijke opdracht rond socialisatie goed te kunnen volbrengen, vinden we het van belang dat leerlingen in de eigen buurt met de eigen kinderen naar school kunnen gaan. Daarom heeft het swv de ambitie om leerlingen nog meer thuisnabij naar school te laten gaan, zodat zij onderdeel uit blijven maken van hun wijk en het onderwijs en in samenwerking met partners de verantwoordelijkheid oppakt om te zorgen dat deze leerlingen in het eigen gebied passend aanbod kunnen hebben.

Een tweede gebied is meer preventief. Scholen voor so geven nog altijd aan dat leerlingen te laat verwezen worden. Juist door meer preventief in te zetten, kunnen we ervoor zorgen dat leerlingen al vroeg extra ondersteuning krijgen en daarmee thuisnabij onderwijs kunnen volgen. Een andere vorm van preventie is vroeg wat steviger inzetten, waardoor na een korte periode van specialistische begeleiding, thuisnabij onderwijs weer tot de mogelijkheden behoort. De ambitie van het swv is om de ondersteuningsstructuur en het ondersteuningsaanbod dusdanig weg te zetten dat we er vroeg bij zijn.

Het laatste gebied is gericht op meer samen. Juist door gezamenlijk de verantwoordelijkheid te dragen voor de leerlingen uit het eigen gebied en daarbij de juiste samenwerkingspartners te vinden, kunnen oplossingen bedacht worden om leerlingen nog beter te kunnen ondersteunen. Samenwerking heeft ook te maken met expertisedeling en het leren van en met elkaar. Dat blijft een belangrijk onderdeel voor het swv, waarmee scholen elkaar kunnen inspireren en samen nog sterker worden.

³ Zie paragraaf 4.2.2. voor een volledige beschrijving van de verbrede toelating

3.4 Doelen

Om deze koers waar te kunnen maken, worden de volgende doelen gesteld. De kwalitatieve doelen zijn geordend per aandachtsgebied. Als deze doelen bereikt worden, zorgt dat voor het behalen van de kwantitatief gestelde doelen.

Meer thuisnabij

- Algemeen:
 - De besturen en scholen maken hun zorgplicht waar en indien zij geen passende onderwijsplek kunnen bieden aan een leerling, zorgen zij er samen met hun bestuur en het swv voor dat de leerling elders kan worden geplaatst. Uitgangspunt is een zo thuisnabij mogelijke school.
 - Ieder kind krijgt kwalitatief passend onderwijs. Dat onderwijs is zo thuisnabij mogelijk.
- Terugplaatsing:
 - Het streven is zoveel als mogelijk leerlingen terug te plaatsen naar een thuisnabije lichtere vorm van onderwijs. Terugplaatsing vindt altijd plaats in overleg met ouders, de school van herkomst en de beoogde school.
 - Het streven is bij de overgang van primair naar vo, leerlingen in principe terug te plaatsen naar een vorm van vo. Doel is het patroon waarbij leerlingen min of meer vanzelfsprekend van so naar vso gaan te doorbreken.

Meer preventief

- Basisondersteuning:
 - De basisondersteuning op alle scholen is op orde. De schoolbesturen zijn daarvoor verantwoordelijk en ondernemen actie als de basisondersteuning niet op orde is.
 - De ondersteuningsbehoeften van leerlingen staan centraal bij het denken, praten en handelen. Daarnaast wordt ook gekeken naar de ondersteuningsbehoefte van de leerkracht en school.
 - De scholen werken planmatig en doelgericht aan de ontwikkeling van leerlingen. Deze planmatigheid komt enerzijds tot uiting in de ondersteuningsniveaus op school en binnen het bestuur en anderzijds in de groeidocumenten en/of OPP's van de school.
 - Scholen hebben goed functionerende interne en externe ondersteuningsteams, waarin taken, rollen en verantwoordelijkheden duidelijk belegd zijn.
 - De schoolbesturen zorgen ervoor dat de beschikbare middelen van het swv ten goede komen aan de ondersteuning van de kinderen.
- Extra ondersteuning:
 - De besturen en scholen hebben de middelen voor extra ondersteuning vanuit het swv doelmatig en rechtmatig ingezet in hun organisatie.
 - De besturen en scholen zetten voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften de middelen vanuit het swv planmatig in en maken deze inzichtelijk in de groeidocumenten/ OPP's.

- Dekkend netwerk:
 - Er is een dekkend en samenhangend netwerk van kwalitatief goede ondersteuningsvoorzieningen, in het geval er meer ondersteuning nodig is dan de basisschool kan bieden.
 - Schoolbesturen en basisscholen versterken de kwaliteit en breedte van hun ondersteuningsmogelijkheden en repertoire.
 - Het gevoerde crisisbeleid leidt ertoe dat leerlingen niet thuis komen te zitten en er binnen vier weken een passende plaats is gecreëerd voor deze leerling.

Meer samen

- Afstemming:
 - De doorgaande lijnen met voorschoolse instellingen en het vo lopen soepel in elkaar over, waardoor leerlingen een ononderbroken leerproces kunnen doormaken.
 - Er is een goede afstemming en samenwerking tussen onderwijs, zorg en jeugdhulp/jeugdzorg. De intentie is op lokaal niveau te werken vanuit een kind, een gezin, een plan.
- Samenwerking:
 - Het swv versterkt de samenwerking, de kennisuitwisseling en kennisdeling tussen de besturen en hun scholen.
 - Besturen en scholen werken in vastgestelde gebieden (regio's) samen met elkaar aan een dekkend netwerk.
 - Scholen en schoolbesturen dragen er zorg voor dat de leerling uit een regio, die regio niet uit heeft en thuis nabij de ondersteuning geboden krijgt die het nodig heeft.

Kwantitatieve doelen

- Het percentage leerlingen op scholen voor so is maximaal 1,25%.
- Het percentage leerlingen op scholen voor sbo is maximaal 3,00%.
- Alle leerlingen gaan naar school. Het swv kent geen thuiszitters.

4 Ondersteuningsstructuur

In dit hoofdstuk wordt de ondersteuningsstructuur van het swv beschreven. Ingegaan wordt op de toeleiding naar ondersteuning (paragraaf 4.1), het ondersteuningsaanbod binnen het swv (paragraaf 4.2), de organisatie van de expertisedeling en -versterking (paragraaf 4.3) en de samenwerking met externe partners (paragraaf 4.4).

4.1 Toeleiding naar ondersteuning

4.1.1 Vormen en niveaus van ondersteuning

Drie vormen van ondersteuning binnen het samenwerkingsverband

Om leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte goed en tijdig te kunnen bedienen, is het belangrijk om een heldere ondersteuningsstructuur te hebben. Binnen het swv worden drie vormen van ondersteuning onderscheiden.

1. ***Basisondersteuning:*** Scholen werken planmatig, doelgericht en opbrengstgericht. Scholen zijn in staat om leerlingen binnen de eigen groep effectieve verlengde instructie te geven en bouwen extra oefenmomenten in voor leerlingen die dat nodig hebben. Aan de bovenkant kunnen scholen een programma voor verrijking en verdieping inzetten op het moment dat leerlingen extra uitdaging nodig hebben. Het uitzetten van een eigen leerlijn en dit inpassen in het klassenmanagement valt ook binnen de basisondersteuning.
2. ***Lichte ondersteuning:*** is het geheel aan voorzieningen dat de scholen en schoolbesturen hebben ingericht om leerlingen te begeleiden die buiten de basisondersteuning vallen. De besturen hebben hier middelen voor gekregen van het swv.
3. ***Zware ondersteuning:*** is de ondersteuning die een leerling nodig heeft op een school voor s(b)o. Dit zijn leerlingen waar een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor afgegeven wordt. Daarnaast is er bij het swv ook budget beschikbaar om een maatwerkarrangement aan te vragen. Deze zware ondersteuning voor een leerling op een reguliere basisschool is altijd leerlinggebonden en kan niet ingezet worden voor een groep leerlingen. Het zijn leerlingen die normaliter door zouden stromen naar sbo of so en niet bekostigd kunnen worden uit de middelen voor de lichte ondersteuning.

Vijf zorgniveaus

Besturen en scholen werken met een ondersteuningsstructuur die uit vijf niveaus bestaan. Hiermee kunnen zij steeds een stap opschalen op het moment dat school met een leerling vastloopt. Dat zijn de volgende niveaus:

1. Algemene ondersteuning door de groepsleerkracht.
2. Extra ondersteuning in de groep.
3. Extra ondersteuning op schoolniveau door intern deskundigen.
4. Extra ondersteuning bovenschools of vanuit het gebied.
5. Extra ondersteuning vanuit het swv.

Ondersteuningsniveau 1: algemene ondersteuning door de groepsleerkracht

In dit ondersteuningsniveau is het van belang dat de leerkracht goed lesgeeft en dat het aanbod en de onderwijstijd aansluiten bij de behoeften van de populatie van de school en groep (OP1, OP3, VS1 en VS2 vanuit het inspectiekader zijn dus op orde).

Ondersteuningsniveau 2: extra ondersteuning in de groep

Binnen dit ondersteuningsniveau is het van belang dat er heldere afspraken liggen op schoolniveau wanneer leerlingen extra ondersteuning in de groep krijgen en op welke wijze dat georganiseerd is (OP2 en OP4 van het inspectiekader zijn dus op orde). In de groepsbesprekingen met de intern begeleider (ib'er) wordt bekeken hoe de organisatie haalbaar gemaakt kan worden voor de leerkracht.

Ondersteuningsniveau 3: extra ondersteuning op schoolniveau door intern deskundigen

Op ondersteuningsniveau 3 wordt de ib'er inhoudelijk ook meer betrokken en wordt er gezocht naar mogelijkheden die er aanvullend aan de ondersteuning in de groep geboden kunnen worden voor de leerling en/of leerkracht. Hiervoor worden ook de middelen van het swv gebruikt, zodat er planmatige extra inzet gedaan kan worden voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften. De dbg'er heeft hier ook al een rol. De leerling wordt besproken in het interne ondersteuningsteam.

Ondersteuningsniveau 4a: extra ondersteuning bovenschols

Hier wordt het externe ondersteuningsteam, ofwel het oude ZAT (Zorgadviesteam) betrokken. Wanneer nodig wordt hier in afstemming met de jeugdhulp of gezondheidszorg besproken wie welke ondersteuning gaat bieden aan de leerling en met welk doel. Hier worden ook overwegingen gemaakt voor doorplaatsing naar tussenvoorzieningen van het bestuur, een andere basisschool of inzet van lichte/ bestuursarrangementen. De dbg'er is betrokken in deze stap.

Ondersteuningsniveau 4b: extra ondersteuning vanuit het gebied

Mocht een school in bovengenoemde ondersteuningsniveaus vast blijven lopen met een leerling, wordt deze leerling besproken in het gebied. Elk gebied richt hiervoor een eigen werkwijze in. Uitgangspunt is dat de leerling in principe thuisnabij passend onderwijs in het eigen gebied ontvangt en dat de aangesloten scholen en schoolbesturen daarvoor intensief samenwerken. Alleen wanneer er geen passende ondersteuning binnen het gebied ingericht kan worden vanuit eigen middelen of het gebied deskundigenadvies nodig heeft over een passende aanpak voor een leerling, wordt de stap naar ondersteuningsniveau 5 gemaakt.

Ondersteuningsniveau 5: extra ondersteuning vanuit het swv

Indien voorgaande stappen onvoldoende ontwikkeling opleveren voor de leerling, wordt de leerling aangemeld voor extra ondersteuning vanuit het swv. Dat kan zijn een arrangement voor extra ondersteuning op de school of plaatsing op het sbo. Alleen wanneer een arrangement op regulier onderwijs of plaatsing op de verbrede sbo-school onvoldoende toereikend is, wordt gekozen voor plaatsing op het so.

Het is van belang dat de scholen en besturen heldere afspraken gaan maken over wat er van de leerkracht, ib'er, specialisten en deskundige bevoegd gezag (dbg'er) verwacht wordt in elke stap en welke externe partners wanneer betrokken worden. De opschaling in ondersteuningsniveaus gebeurt altijd gelaagd. De ondersteuning die dus in een voorgaand niveau geboden werd, blijft bestaan, maar deze wordt geïntensiveerd of door een specialist verder vormgegeven. De ondersteuning in de groep blijft bestaan. Het is ook van belang dat de school al deze stappen doorloopt, de interventies duidelijk beschrijft in het groeidocument met de bijbehorende effecten en de wijze waarop de middelen vanuit het swv daarvoor zijn ingezet, om te zien wat de leerbaarheid van de leerling is en waar de ondersteuning voor een leerling uit moet bestaan. Bij een aanvraag voor een arrangement of TLV zal de Toelaatbaarheids- en Adviescommissie (TAC) de gevolgde stappen toetsen.

4.1.2 Deskundige bevoegd gezag (dbg'er)

Om scholen te ondersteunen bij het uitvoeren van de zorgniveaus, beschikt elk regulier schoolbestuur over een dbg'er.⁴ De dbg'er is de schakel tussen de scholen c.q. het schoolbestuur en het swv. De dbg'er checkt met de ib'er of alle stappen binnen de basisondersteuning en lichte ondersteuning doorlopen zijn en of een aanvraag door kan naar het swv. De dbg'er is ook het eerste aanspreekpunt voor vragen van scholen. Zij kennen de sociale kaart en kunnen scholen ondersteunen in het helpen arrangeren. Daarmee zijn zij ook verantwoordelijk voor het proces van arrangeren binnen het bestuur. Daarnaast heeft de dbg'er ook een aantal monitorende functies. Zo monitort de dbg'er de leerlingstroom naar de TAC, maar ook de kwaliteit van de basisondersteuning binnen het schoolbestuur. Deze informatie wordt besproken in de monitorgesprekken met de schoolbesturen. Tot slot is de dbg'er ook het aanspreekpunt voor het swv. Zij zijn de contactpersoon voor de TAC als het gaat om aanvragen voor arrangementen en TLV's. Verder informeert de dbg'er het swv over alles wat er leeft binnen het bestuur en de scholen op het gebied van ondersteuning. Ook denkt de dbg'er mee over activiteiten van het swv en geeft suggesties ter verbetering. Het is aan de schoolbesturen om te bepalen hoe zij het takenpakket van de dbg'er precies invullen. Wel bekostigt het swv per dbg'er een aantal uren per week voor de activiteiten die de dbg'er op het niveau van het swv uitvoert. Dit is opgenomen in de meerjarenbegroting.

In principe is de dbg'er in dienst van het eigen schoolbestuur en heeft de bestuurder functionerings- en beoordelingsgesprekken met de dbg'er. Voor het deel dat het swv faciliteert, voert het swv voortgangsgesprekken met de dbg'er. Onderliggend voor deze gesprekken zijn de taken die benoemd zijn in het document 'De rol van de dbg'er in het swv' van maart 2017.

⁴ Zie de notitie: De rol van de DBG'er in het samenwerkingsverband (maart 2017)

4.1.3 Toelaatbaarheids- en adviescommissie (TAC)

Rol TAC

Als bovenstaande stappen in de ondersteuningsstructuur onvoldoende opleveren voor de ontwikkeling van een leerling, heeft swv PO LHA de TAC waar scholen zich toe kunnen richten. De TAC heeft drie functies.

1. Het verstrekken van adviezen.
2. Het toekennen van arrangementen.
3. Het toekennen van TLV's voor so en sbo.

De commissie is een multidisciplinair team en bestaat uit vier personen: een orthopedagoog, orthopedagoog-generalist, onderwijskundige en schoolmaatschappelijk werker. Voor aanvragen leveren scholen een dossier aan bij de TAC via een digitaal systeem (Tommy). Hiermee wordt de privacy gewaarborgd. De commissieleden bereiden de aanvraag onafhankelijk van elkaar voor, waarna er een professioneel overleg volgt tussen de commissie en dbg'er. Toekenning van arrangementen of TLV gebeurt op basis van beslisregels, opgenomen in het document 'Beslisregels afgeven TLV en arrangement'. Uitgangspunten zijn de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van de leerling en de mate waarin een school ondersteuning nodig heeft om hieraan tegemoet te komen. Een uitgebreide beschrijving van de procedure rond het aanvragen van TLV's, arrangementen en adviezen, is opgenomen in het document 'Protocol werkwijze toelaatbaarheids- en adviescommissie'⁵.

Arrangementen

De TAC heeft een budget van € 400.000,- voor het toekennen van maatwerkarrangementen. Dit budget is bestemd voor zwaardere arrangementen. Te denken valt aan drie categorieën:

- Leerlingen die in principe in aanmerking komen voor een TLV so of sbo, maar die met een arrangement in het regulier onderwijs kunnen blijven.
- Maatwerkarrangementen. In deze arrangementen wordt op maat voor leerlingen bepaald welke ondersteuning zij nodig hebben op een school bovenop de basis- en extra ondersteuning die scholen bieden. Hier wordt eveneens de afstemming met de jeugdhulp gezocht om te zien welke ondersteuning vanuit welk budget bekostigd kan worden.
- Aanbodgerichte arrangementen. Het swv heeft een aantal meer standaard arrangementen, waar scholen een beroep op kunnen doen. De bedragen en te bieden ondersteuning staan vast. Het swv kent de volgende aanbodgerichte arrangementen:
 - Doe-klas bij MET Praktijkonderwijs (MET). In deze doe-klas worden leerlingen voor een periode van zo'n 10 tot 12 weken geplaatst, waarbij ze één dag in de week meelopen met een groep van de MET. Het zijn leerlingen uit groep 7 of 8, waarbij het de verwachting is dat ze uit gaan stromen naar het praktijkonderwijs en die vastlopen in het reguliere onderwijs

⁵ Protocol van werkzaamheden toelaatbaarheids- en adviescommissie, augustus 2017.

<https://www.samenwerkingsverbandlha.nl/po/wp-content/uploads/sites/2/2017/11/Protocol-werkwijze-Toelaatbaarheids-en-Adviescommissie-1.pdf>

- vanwege het meer theoretische aanbod. Meer informatie is te vinden in het document 'Aanmeldprocedure doe-klas' op de website van het swv.
- Observatiegroep(en) sbo. Op sbo Het Zilverlicht is een observatievoorziening ingericht voor een specifieke doelgroep kinderen. Voor een beschrijving van de doelgroep voor de observatiegroep wordt verwezen naar het beleidsdocument voor deze groep.⁶
 - IQ-test grijze gebied vmbo-PrO. In principe is het afnemen van alleen een intelligentiemeting een verantwoordelijkheid van de school zelf. Voor een specifieke groep stelt het swv middelen beschikbaar om de overgang van po naar vo te bevorderen. Het gaat dan om leerlingen die uitstromen in het grijze gebied vmbo – praktijkonderwijs. Er wordt vanuit het swv één keer per jaar bij een groep leerlingen deze intelligentiemeting verzorgd. Zie hiervoor de notitie 'Onderzoeksarrangement IQ voor overstap naar het VO'.
 - Terugplaatsing. Op het moment dat een leerling terugstroomt van s(b)o naar regulier onderwijs, geeft het swv een standaard terugplaatsingsarrangement af waarmee de overstap soepel kan verlopen en de eerste ondersteuning aan de leerling geboden kan worden. Wanneer dat nodig is, kan de school daarna een maatwerkarrangement aanvragen bij het swv volgens de standaardprocedure. Zie voor meer informatie het document 'Doorplaatsingsbeleid vanuit s(b)o'.
 - OZAPP (OnderwijsZorgArrangement voor leerlingen met een (vermoeden van) Psychiatrische Problematiek). Doel van dit arrangement is scholen te ondersteunen in het vertalen van de behandeldoelen naar aanpassingen in de onderwijspraktijk om te voorkomen dat leerlingen uitvallen. Meer informatie is te vinden in het document 'Aanmeldprocedure OZAPP' op de website van het swv.

Het swv heeft in principe geen maximum voor een arrangement vastgesteld. Zij hanteert als richtlijn dat een arrangement in principe niet hoger is dan een sbo of so-bekostiging, afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte. Gezien het maatwerk dat het swv nastreeft kan dit incidenteel hoger worden, maar dan is er ook uitzicht op een sterke groei bij een leerling. Een verdere uitwerking van de werkwijze en taken van de TAC is opgenomen in het document 'protocol werkwijze toelaatbaarheids- en adviescommissie'.

De lichtere arrangementen worden door de besturen zelf verstrekt. Daartoe krijgen de schoolbesturen een budget voor extra ondersteuning vanuit het swv. Besturen formuleren op dit punt eigen beleid. Als er in een latere fase een arrangement vanuit het swv nodig is, wordt het effect van het arrangement op bestuursniveau beschreven, zodat het swv inzicht verkrijgt in de effecten van de ingezette middelen. Voor de overige arrangementen op bestuursniveau wordt in het monitorgesprek besproken wat de effecten hiervan waren.

⁶ Observatiegroep Zilverlicht, juni 2021

Verlengingen van TLV's en terugplaatsing

Het swv stimuleert terugplaatsing actief. In aansluiting op verbeterpunt 23 passend onderwijs uit de brief van minister Slob⁷ geeft swv PO LHA een TLV voor de gehele basisschoolperiode, tenzij:

- Het een hele jonge leerling betreft en het verloop van de ontwikkeling nog onzeker is;
- De verwijzende school of instantie specifiek aangeeft een overstapmogelijkheid voor de leerling binnen afzienbare tijd te zien;
- De TAC kortlopende doelstellingen meegeeft aan de plaatsing, waarna een overstap mogelijk wordt geacht.

In tegenstelling tot de eerdere werkwijze waarin alle aanvragen voor herindicaties door de TAC besproken werden, voert de TAC nu jaarlijks met elke school voor speciaal (basis-)onderwijs een gesprek over leerlingen waarvan verwacht wordt dat ze (op termijn) de overstap naar een lichtere ondersteuningsvoorziening kunnen maken. Hierdoor leggen zowel het s(b)o als het swv de focus op de terugstroom van leerlingen en wat daarvoor nodig is in plaats van het behoud van de leerlingen in speciale voorzieningen. Het swv stelt geen kwantitatieve doelstelling voor de terugplaatsing, maar dit is mede van invloed op het streven naar een dalend deelnamepercentage op het so. Voor de procedure rond terugplaatsing wordt verwezen naar het document 'Doorplaatsingsbeleid vanuit s(b)o'⁸ op de website.

4.2 Gebiedsgerichte aanpak

In principe zijn de schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk voor een dekkend netwerk. In voorgaande ondersteuningsplannen is er vooral ingezet om de afzonderlijke schoolbesturen te versterken. Dat heeft ertoe geleid dat er binnen elk bestuur goede initiatieven zijn genomen om leerlingen meer thuisnabij te kunnen ondersteunen. Wat de afgelopen jaren ook duidelijk is geworden, onder andere uit het inspectierapport, de monitorgesprekken en de auditrapportages is dat de samenwerking tussen besturen en scholen in een bepaald gebied slechts bescheiden van de grond kwam. De kracht van samenwerken wordt slechts beperkt benut, waardoor in het swv weinig of geen gebruik wordt gemaakt van expertise en mogelijkheden over bestuurlijke grenzen heen bij leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het swv wil de komende jaren de meerwaarde van samenwerking beter benutten en inzetten op een gebiedsgericht benadering.

In een gebiedsgerichte (of regionale) aanpak gaat geen kind het gebied uit, tenzij het niet anders kan. Scholen werken bestuursoverstijgend aan mogelijkheden om leerlingen thuisnabij onderwijs te kunnen bieden. Ieder gebied of regio heeft ruimte om daar een eigen invulling aan te geven. Dat kan bijvoorbeeld betekenen dat in een bepaald gebied scholen specifieke specialismen gaan ontwikkelen om zo gezamenlijk tot een dekkend geheel te komen. Het kan ook betekenen dat scholen meer gezamenlijk optrekken om het niveau van de basis- en extra ondersteuning op alle scholen in dat

⁷ Verbeteraanpak passend onderwijs en route naar inclusiever onderwijs, november 2020.

⁸ Doorplaatsingsbeleid vanuit s(b)o, mei 2020. <https://www.samenwerkingsverbandlha.nl/po/wp-content/uploads/sites/2/2020/09/COM-2020-007-Doorplaatsingsbeleid-vanuit-sbo.pdf>

gebied te verhogen. De scholen in de verschillende gebieden werken hun gekozen aanpak uit in een gebiedsplan.

Met de gebiedsgerichte benadering hanteert het swv een aantal uitgangspunten:

- Alle leerlingen uit het gebied krijgen onderwijs op één van de scholen uit dat gebied.
- Wanneer een school vastloopt in de ondersteuning aan een leerling, gaat het bij de collega-scholen na of zij expertise of mogelijkheden hebben om deze leerling te ondersteunen, dan wel onderzoeken met de ouders en het swv of de leerlingen naar een andere basisschool in dat gebied geplaatst kunnen worden. Daarbij kan ook gebruik worden gemaakt van de expertise van het sbo en het so.
- Wanneer alle scholen uit het gebied aangeven de leerling niet te kunnen ondersteunen, wordt onderzocht welke inzet nodig is om een leerling toch binnen regulier onderwijs te ondersteunen, eventueel aangevuld met een arrangement vanuit het swv. Ook daarbij kan ondersteuning worden ingezet van sbo en so.
- Als het niet anders kan, wordt een leerling verwezen naar het sbo in het swv.
- Enkel in uitzonderlijke gevallen wordt een leerling verwezen naar het so. Duidelijk moet dan zijn waarom zowel de reguliere basisscholen uit het gebied als het sbo onvoldoende ondersteuningsmogelijkheden hebben.

Het swv stelt voor om te starten met de volgende indeling in regio's of gebieden:

- De scholen in de gemeente Altena (regio Aalburg)
- De scholen in de gemeente Heusden
- De scholen in de gemeente Waalwijk:
 - West: Besoyen, Teresia, PvdGeld/v.d. Heijden, J.v. Stolberg
 - Oost: De Hoef/Hugo, Baardwijk, P. Wijten en Meerdijk
 - De scholen in de regio Vrijhoeve-Capelle, Waspik, Overdiepse Polder, Sprang, Landgoed Driessen en Berkhaag
- De scholen in Kaatsheuvel
- De scholen in Loon op Zand

De sbo-scholen vallen buiten de gebiedsgerichte benadering, omdat zij toegankelijk moeten zijn voor leerlingen uit alle regio's voor het swv. Per gebied kunnen de gezamenlijke schoolbesturen dan passende keuzes maken voor het gebied. Daarnaast is het op deze manier ook makkelijker om afspraken te maken rond de afstemming met jeugdhulp, jeugdgezondheidszorg en leerplicht, omdat deze gebieden de gemeentegrenzen niet overstijgen en men afspraken kan maken over wat nodig is in dat specifieke gebied. De consequenties van deze gebiedsgerichte aanpak voor de verdeling van de middelen is te lezen in hoofdstuk 5.

Om de gebiedsgerichte aanpak te laten slagen, is het benutten van de kennis en expertise van het so en het sbo van essentieel belang. In de inrichtingsopdracht van elk gebied, zal hier stilgestaan bij worden. Elk gebied zal haar eigen hulpvragen aan de so en sbo-partners van het swv stellen.

4.3 Het ondersteuningsaanbod

Het ondersteuningsaanbod van het swv wordt gevormd door alle scholen voor regulier onderwijs en de beide sbo-scholen. Het swv heeft geen eigen so in de regio.

4.3.1 Basisonderwijs

Via de actualisatie van de SOP's (schoolondersteuningsprofiel) krijgt het swv zicht op de kwaliteit van de basisondersteuning en op de extra ondersteuning die de verschillende basisscholen kunnen bieden. Door een vergelijking te maken met de vorige meting(en) heeft het swv zicht op de ontwikkelingen die de schoolbesturen doormaken in de kwaliteit van de basis- en extra ondersteuning. Voor een actuele stand van zaken wordt verwezen naar de overall rapportage⁹, waarin een analyse van de stand van zaken wordt uitgevoerd.

De *basisondersteuning* bestaat uit vijf domeinen met een aantal ijkpunten:

- 1 Onderwijs:
 - a. Leerlingen ontwikkelen zich in een veilige omgeving.
 - b. De school heeft continu zicht op de ontwikkelingen van leerlingen.
 - c. Het personeel werkt opbrengst- en handelingsgericht aan het realiseren van de ontwikkelingsperspectieven van leerlingen.
 - d. Het personeel werkt met effectieve methoden en aanpakken.
 - e. Het personeel werkt continu aan hun handelingsbekwaamheid en competenties.
 - f. De school heeft procedures en beleid op het gebied van preventieve en licht curatieve interventies.
- 2 Begeleiding:
 - a. Voor alle leerlingen is een ambitieus ontwikkelingsperspectief vastgesteld.
 - b. De school draagt leerlingen zorgvuldig over.
 - c. Ouders (en leerlingen) zijn nauw betrokken bij de school en ondersteuning.
- 3 Beleid:
 - a. De school voert een helder beleid op het terrein van de leerlingenzorg.
 - b. De school heeft haar onderwijszorgprofiel vastgesteld.
 - c. De school bepaalt jaarlijks de effectiviteit van de leerlingenzorg en past het beleid zo nodig aan.
- 4 Organisatie:
 - a. De school heeft een effectieve interne ondersteuningsstructuur.
 - b. De school heeft een effectief ondersteuningsteam.
- 5 Resultaten:

⁹ Rapportage SOP swv PO LHA

De *extra ondersteuning* wordt beschreven aan de hand van de volgende domeinen:

- 1 Beschikbare deskundigheid voor ondersteuning: een overzicht van specifieke deskundigheid waarover een school beschikt. Er wordt een onderscheid gemaakt in deskundigheid die de school zelf in huis heeft (interne deskundigheid) en deskundigheid die de school, indien nodig, kan halen bij het bestuur of van buiten (externe deskundigheid).
- 2 Ondersteuningsvoorzieningen: een overzicht van extra ondersteuningsvoorzieningen of groepen in de school. Het betreft voorzieningen hoogbegaafdengroepen, time-out voorzieningen e.d.
- 3 Voorzieningen in de fysieke omgeving: een overzicht van voorzieningen die binnen het gebouw aanwezig zijn zoals invalidentoilet, liften e.d.
- 4 Partners: een overzicht van partners waarmee de school samenwerkt ten behoeve van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.
- 5 Materialen in de klas: een overzicht van de gebruikte materialen in de klas. Het gaat hier om materialen en voorzieningen die worden ingezet in de klas om leerlingen met extra onderwijsbehoeften te ondersteunen zoals specifiek aanbod voor hoogbegaafde leerlingen, ringleidingen e.d.

Tot slot geeft de school in het SOP aan waar de *grenzen van de zorg* voor de school liggen.

De schoolbesturen krijgen middelen vanuit het swv voor versterking van de basisondersteuning en extra ondersteuning. In de financiële paragraaf wordt de inzet van deze middelen toegelicht.

4.3.2 Speciaal basisonderwijs (sbo)

In het swv zijn van oudsher geen so-scholen aanwezig. Het gevolg is dat de beide sbo-scholen in het swv al jarenlang verbreed toelaten om zoveel mogelijk leerlingen in de regio op te vangen. Deze situatie is bij het begin van het passend onderwijsbeleid erkend. Daarom is toen besloten om de sbo-scholen extra bedrag van € 1.675,- per leerling toe te kennen om die verbrede toelating mogelijk te blijven houden. Deze afspraak wordt in het nieuwe OSP gecontinueerd. Ook voor de komende vier jaren wordt een bedrag van € 1.675,- per leerling toegekend aan het sbo voor verbrede toelating. In de volgende paragrafen wordt de verbrede toelating kort beschreven. Voor een uitgebreide beschrijving en achtergrondinformatie op basis van welke informatie de scholen tot deze beschrijving zijn gekomen, wordt verwezen naar het document 'Verbrede toelating sbo'¹⁰.

Korte typering doelgroep sbo

Sbo-leerlingen hebben over het algemeen moeite met leren en hebben voor meerdere vakken een eigen leerlijn, óf deze leerlingen hebben moeite met de vereiste zelfstandigheid waardoor ze langdurig intensiever geholpen moeten worden om te 'leren', óf ze worstelen met zichzelf en anderen (leeftijdsgenoten en/of volwassenen), waardoor ze onvoldoende aan leren toekomen. Het kan ook zijn dat er sprake is van problemen met de informatieverwerking, zoals bij leerlingen met autisme. Vaak spelen er meerdere factoren.

¹⁰ Verbrede toelating sbo binnen het samenwerkingsverband PO Langstraat Heusden Altena, juli 2021

Categorieën leerlingen verbrede toelating

Het swv en de sbo-scholen in de regio gaan werken met een zogenaamde verbrede toelating. Dit betekent dat deze scholen ernaar streven om leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zo thuisnabij mogelijk onderwijs te bieden. Soms blijft plaatsing binnen een school voor so toch noodzakelijk, omdat deze school dan adequaat antwoord kan geven op de ondersteuningsvraag van een leerling waar dat minder goed kan binnen het sbo. Leerlingen die naast of boven op de reguliere typering van sbo-leerlingen onder de verbrede toelating vallen, behoren binnen het swv PO LHA tot een van de volgende categorieën:

1. *Leerlingen met internaliserende problematiek:* Het betreft leerlingen die veelal de laatste jaren meer naar het so zijn gegaan. Het gaat bij deze kinderen om aan autisme verwante problematiek of om relatie naar angst. Betrokkenen op scholen geven aan dat deze leerlingen zijn gebaat bij rust, structuur en duidelijkheid, voorspelbaarheid. Deze leerlingen raken onder de indruk van externaliserende gedragingen van andere kinderen. Zij hebben een veilige omgeving nodig. Het gaat om kinderen, zo zei een respondent, “waar je het aan de buitenkant niet ziet”.
2. *Leerlingen met moeilijk verstaanbaar gedrag:* Kinderen die gedragsproblemen hebben maar een ontwikkelpotentie in zich hebben, zouden op het sbo terecht moeten kunnen. Het zijn leerlingen die bij een goede, gedegen aanpak beïnvloedbaar zijn zodanig dat zij het groepsonderwijs op sbo kunnen volgen. Leerlingen die in de groep meerdere keren per dagdeel individuele aandacht nodig hebben of individuele aansturing, horen bij de doelgroep verbrede toelating. Voorwaarde is dat er momenten zijn, korte perioden, dat de leerling aan leren en werken toekomt, waarbij geen sprake is van permanent 1 : 1 ondersteuning.
3. *Leerlingen vanuit de onderinstroom:* Ruim 8% van de verwijzingen naar het sbo en ruim 20% naar het so speelt zich af, vanuit de onderinstroom, buiten de regio van het swv. Dit vraagt aandacht. Indicatiestelling, zorgplicht en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor elke leerling gaan in passend onderwijs hand in hand. Derhalve moet de instroom van jonge kinderen vanuit de voor- en vroegschoolse periode onder regie komen van het swv. De inschatting is dat een aantal kinderen die nu naar het so gaan vanuit de onderinstroom opgevangen zouden kunnen worden op het sbo. Op het moment dat de TAC van het swv de aanvragen TLV's tijdig vooraf kan beoordelen, bestaat de mogelijkheid om ook daadwerkelijk naar het sbo te verwijzen, terwijl dat nu, als een kind al in contact is met het so, niet goed mogelijk (meer) is of geen draagvlak bij ouders (meer) vindt.
4. *Leerlingen met forse taalontwikkelingsproblemen:* Leerlingen die een forse taal ontwikkelingsproblematiek kennen en die niet door cluster 2 (Auris) worden opgevangen (“omdat de taalproblematiek niet centraal staat in de ontwikkeling”), dienen op het sbo te worden opgevangen. Het gaat om kinderen die soms een vastgestelde taalontwikkelingsstoornis hebben (TOS) maar ook om kinderen met taalzwakte en taalachterstand. Dit vraagt gespecialiseerde inzet en een adequaat aanbod binnen het sbo op gebied van het ondersteunen van taalontwikkeling. Overigens vinden op dit moment gesprekken plaats met Auris over deze doelgroep en de expertise die nodig is.
5. *Leerlingen met minder hoge intelligentie:* Leerlingen die een IQ van 55/60 hebben en die in een bepaalde mate zelfstandig kunnen werken en deelnemen aan het groepsonderwijs, zouden op

het sbo terecht moeten kunnen. Het zijn leerlingen die op een hoger niveau functioneren dan zeer moeilijk lerend en die bijvoorbeeld om kunnen gaan met “een mandjessysteem”.

Leerlingen die bij verbrede toelating niet op sbo worden opgevangen

De volgende categorieën leerlingen zullen, ook bij verbrede toelating, niet op sbo worden opgevangen:

1. Kinderen die, bij externaliserend gedrag, waar dat gedrag reden voor schoolwisseling was, al veel schoolwisselingen hebben meegemaakt. Veel schoolwisselingen is dan gedefinieerd als drie keer een basisschool gehad of twee keer een sbo.
2. Leerlingen met een bekostigingscategorie so midden of hoog. Het gaat hier vaak om kinderen met ernstige meervoudige beperking (ofwel EMB) of forse lichamelijke beperkingen.
3. Kinderen met externaliserend gedrag die extreem veel aandacht nodig hebben. Extreem veel aandacht is hierbij gedefinieerd als:
 - 1 : 1 in een aparte ruimte moeten zijn, of
 - 1 : 1 aandacht in een groep, permanent. Situatie waarin het kind in de groep niet momenten zonder individuele aandacht tot werken komt.

4.3.3 Speciaal onderwijs (so)

In het swv zijn geen scholen voor so. Daarom zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met de vijf scholen voor so onderwijs in de gemeente Tilburg en 's-Hertogenbosch. In de regio Tilburg zijn dat de scholen van Biezonderwijs, de voormalig cluster 3 en 4 scholen. Dat zijn respectievelijk De Bodde en SG De Keyzer. Voor leerlingen met een lichamelijke beperking wordt samengewerkt met Onderwijscentrum Leijpark. Zij laten verbreed toe, wat inhoudt dat ook andere ondersteuningsvragen op deze school opgevangen kunnen worden. In regio 's-Hertogenbosch wordt samengewerkt met Mytyschool Gabriël, HUB Noord-Brabant en De Rietlanden. Ook dit zijn de voormalig cluster 3 en 4 scholen. Voor een uitgebreide beschrijving van de ondersteuning die op deze scholen geboden kan worden, verwijzen we naar hun SOP's. Hierin hebben deze scholen voor so hun ondersteuningsaanbod beschreven.

4.3.4 Tussenvoorzieningen

In het swv zijn er verschillende typen tussenvoorzieningen, opgenomen op de website van het swv en in bijlage 2:

- Voorzieningen die zijn ontstaan door samenwerking tussen regulier, sbo en so. Zo is er een observatiegroep voor leerlingen die in het grensgebied sbo-regulier onderwijs vallen en wordt er georiënteerd op een observatiegroep voor leerlingen in het grensgebied so-sbo. Een deel van deze voorzieningen is gekoppeld aan een aanbodgericht arrangement van de TAC.
- Voorzieningen die binnen schoolbesturen en/of tussen schoolbesturen voor regulier onderwijs zijn ingericht. Het betreft bijvoorbeeld voorzieningen voor meer- en hoogbegaafde leerlingen, taalgroepen voor nieuwkomers of een groep waar wordt gewerkt met een heel nieuw onderwijsconcept. Deze tussenvoorzieningen hebben tot doel om zoveel mogelijk leerlingen

binnen de eigen regio op te vangen. De regio op deze tussenvoorzieningen zit tot nu toe bij de schoolbesturen. Het swv heeft daar slechts informeel 'sturing' op. Een actueel overzicht van de tussenvoorzieningen is opgenomen in bijlage.

4.3.5 Crisisplaatsing

Het swv heeft geen crisisvoorziening ingericht. Op het moment dat een crisis zich voordoet, wil zij op maat kunnen werken. De inrichting van ondersteuning via de verschillende zorgniveaus heeft als uitgangspunt dat scholen preventief kunnen werken en hun leerlingen goed in beeld hebben, zodat er nauwelijks onverwachte crises kunnen ontstaan. Mocht het toch tot een escalatie komen, voorziet het thuiszittersprotocol¹¹ in stappen waarbij vroegtijdig gesprekken gevoerd kunnen worden met betrokkenen om een plan van aanpak te maken. Indien dit onvoldoende ondersteunend blijkt, kan in uiterste nood een actietafel ingericht worden, waarbij mensen met mandaat vanuit de eigen organisatie aan tafel zitten. Zij komen gezamenlijk tot een oplossing.

4.4 Expertisedeling en -versterking

Het swv wil niet alleen voorzieningen inrichten voor leerlingen om een dekkend ondersteuningsaanbod te hebben, maar wil ook werken aan het versterken van expertise. Daarom vindt het swv expertiseversterking en expertisedeling van belang. Dit komt niet in plaats van de activiteiten die schoolbesturen op dit gebied ondernemen, maar is complementair. Samen met schoolbesturen wordt gekeken op welke onderdelen het swv expertise kan delen en versterken. Het swv doet dat op verschillende manieren:

- *Externe ondersteuning:*
 - Uit het so: Binnen de scholen voor so zit veel kennis over hoe om te gaan met specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van leerlingen en leerkrachten. Om passend onderwijs zo thuisnabij mogelijk te maken, heeft swv PO LHA deze kennis hard nodig. Daar maakt het swv in de vorm van ambulante begeleiding gebruik van.
 - Elders: Reguliere schoolbesturen krijgen middelen om extra ondersteuning voor de leerling of de leerkracht mogelijk te maken. Zij kunnen hierin eigen keuzes maken. Dus naast het ondersteuningsaanbod vanuit de so-scholen, staat het de reguliere scholen en schoolbesturen vrij om elders de benodigde expertise in te huren.
- *Masterclasses:* Het swv organiseert elk jaar masterclasses. De thema's voor deze masterclasses worden vanuit de werkvloer opgehaald. Ook de analyse van het type aanvragen bij de TAC en de monitorgesprekken leveren input voor de masterclasses op. Tijdens elke masterclass is er ruimte voor expertisedeling. Waar mogelijk worden scholen uit het swv benaderd om een bijdrage te leveren.
- *Leernetwerken:* Initiatieven voor het opstellen van een leernetwerk komen vanuit de werkvloer. Hiermee sluiten deze leernetwerken aan op de behoeften van leerkrachten, ib-ers en andere

¹¹ Protocol Thuiszitters regio Langstraat, Heusden Altena, juni 2020asd

werknemers uit het swv. Ze verschillen van de leernetwerken die binnen het eigen bestuur draaien, omdat deze leernetwerken open staan over de besturen heen.

- *Intervisie vanuit de gebiedsgerichte benadering:* Het swv gaat meer vanuit gebieden werken, waarbij ingezet wordt op samenwerking over de scholen en besturen heen. Het staat de gebieden vrij om de werkwijze in te richten waarop deze samenwerking tot stand komt. Een belangrijk element hierin is wel de uitwisseling van kennis en expertise onderling. Dat kan via intervisiebijeenkomsten of schooloverstijgende ondersteuningsteams, waarin via collegiale consultatie expertise en dus ook kennis wordt overgedragen. Dit onderwerp wordt specifiek benoemd in elk gebied, zodat helder is op welke wijze gebruikgemaakt kan worden van kennisdeling en -versterking binnen het eigen gebied.
- *Conferentie:* Jaarlijkse conferentie waarin één thema centraal staat en waaromheen verschillende activiteiten worden gepland.
- *Bijeenkomsten:* Voor directeuren en ib'ers, GMR'en e.d. Jaarlijks worden bijeenkomsten georganiseerd voor alle directeuren (twee keer per jaar) en ib'ers (twee keer per jaar). Ook is er jaarlijks een bijeenkomst voor ib'ers, dbg'ers en ondersteuningscoördinatoren voor vraagstukken rond de overgang po naar vo. Daarnaast bezoekt het swv directeurenberaden en ib-netwerken van de besturen en wordt op uitnodiging aangesloten bij GMR-overleggen.
- *Klankbordgroep van ib'ers en directeuren:* Het swv heeft een klankbordgroep ingericht met ib'ers en directeuren vanuit de verschillende besturen. Deze klankbordgroep wordt bevraagd op nieuwe initiatieven vanuit het swv, maar kunnen zelf ook onderwerpen voorleggen aan het swv. Gezamenlijk wordt gekeken waar het beleid van het swv verscherpt, veranderd of ontwikkeld kan worden, passend bij de behoeften vanuit de werkvloer.
- *Bezoeken van ib- en directeurennetwerken van de besturen:* Op uitnodiging bezoekt het swv jaarlijks een ib- of directeurennetwerk van elk bestuur. Tijdens deze bezoeken kan het swv toelichting geven op het gevoerde of gewijzigde beleid, kan het swv bijgepraat worden over de ontwikkeling binnen een bestuur en kunnen ook vragen voorgelegd worden.
- *Bestuursaudits:* Ieder bestuur laat zich eens in de vier jaar auditen door een commissie bestaande uit collega-besturen. Op basis van die audit gaat het bestuur in gesprek met collega-besturen (in de Deelnemersraad (DNR) en met het swv om te kijken naar verbeterkansen.

Ook wil het swv de beschikbare expertise inzichtelijk maken, zodat de scholen kunnen weten welke expertise waar beschikbaar is. Dat gebeurt op verschillende manieren:

- *SOP:* De SOP's van de scholen geven een beeld van de extra ondersteuning van scholen. Dit overzicht is beschikbaar in een dashboard waarin gezocht kan worden op basis van specifieke expertise. Grote schoolbesturen hebben de mogelijkheid een dashboard voor het eigen bestuur te ontvangen. Het swv beschikt over een dashboard voor de hele regio.
- *Good practices:* Het swv gaat goede voorbeelden van tussenvoorzieningen beschrijven en delen via de website en nieuwsbrieven. Op die manier kunnen scholen kennismaken van expertise die elders ontwikkeld is. Jaarlijks worden twee tot vier goede voorbeelden via deze zogenaamde 'portretten' gedeeld.

4.5 Samenwerkingspartners

Passend onderwijs kan onmogelijk gerealiseerd worden zonder goede samenwerking met verschillende partners. Samenwerking is onontbeerlijk om thuisnabij onderwijs mogelijk te maken. De volgende samenwerkingspartners zijn van belang:

- Allereerst richt het swv zich op de partners rondom doorgaande lijnen. In de komende planperiode draagt het swv zorg voor heldere afspraken rondom de overstap van de voorschool naar de basisschool, maar ook van de basisschool naar het vo:
 - Het swv sluit aan bij de gemeentelijke overleggen en het LEA van Loon op Zand, Waalwijk en Altena over doorgaande lijnen en voorschoolse educatie. In de komende planperiode wordt onderzocht of het wenselijk is dat deze aansluiting er ook is in de gemeente Heusen.
 - De voerscholen kunnen laagdrempelig contact opnemen met de voorzitter voor de TAC om leerlingen door te spreken waar twijfel bestaat of regulier onderwijs haalbaar is. De voorzitter van de TAC voert een observatie uit en/of richt een overlegtafel in met betrokkenen uit het gebied (ib'ers en de betreffende dbg'ers).
 - Samen met scholen voor speciaal (basis)onderwijs en specialistische voorschoolse voorzieningen ontwikkelt het swv in 2021-2023 een procedure waarmee leerlingen die normaliter rechtstreeks in zouden stromen in het speciaal (basis)onderwijs vroegtijdig in beeld zijn bij het swv en er gezocht wordt naar thuisnabije alternatieven¹².
 - Bij de overgang tussen po en vo is er aandacht voor verbetering van aanmeldprocedures, voor informatieoverdracht en inschakeling van de TAC of Advies Commissie Toelaatbaarheid van het vo (ACT) indien nodig. Een soepele overgang is het uitgangspunt. De uitgangspunten voor deze overgang worden opgenomen in de notitie¹³ die bijgewerkt wordt op basis van nieuwe inzichten. Voor de overstap naar het vo heeft het swv daarnaast nauwe banden met de werkgroep POVO.
- De samenwerking met de gemeenten Altena, Heusden, Loon op Zand en Waalwijk staat hoog op de agenda. Twee keer per jaar voert het swv overleg met elke gemeente. Ook voert zij één keer per twee jaar OOGO met de wethouders. Onderwerpen die besproken worden zijn:
 - Thuiszitters: Het swv heeft een protocol thuiszitters¹⁴ vastgesteld met de vier gemeenten. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de frequentie van contact met de leerplichtambtenaren en wat te doen in het geval van thuiszitters. Deze afspraken lopen goed en worden in de komende planperiode gecontinueerd.
 - Leerlingenvervoer: Voor het leerlingenvervoer is er een notitie¹⁵ vastgesteld, waarin het vervoer goed geregeld is. Deze afspraken worden in de komende planperiode gecontinueerd.
 - Veiligheid: Eén van de ijkpunten uit de basisondersteuning is dat leerlingen zich in een veilige omgeving kunnen ontwikkelen. In het OOGO wordt besproken op welke wijze zicht is op de veiligheid van de leerlingen op de scholen, hoe het daarmee staat en welke acties nodig zijn.

¹² Plan van aanpak onderinstroom (juni 2021)

¹³ Notitie overgang po – vo voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften (november 2020)

¹⁴ Zie: Protocol thuiszitters regio De Langstraat, Heusden Altena (juni 2020)

¹⁵ Zie: 'Notitie leerlingenvervoer' (oktober 2016)

- Jeugdhulp: De verbinding tussen onderwijs, jeugdhulp en zorg verdient blijvend aandacht. In de komende planperiode optimaliseert het swv deze verbinding door o.a. afspraken te maken met gemeenten over regiehouders bij complexe casussen, korte lijnen te bewerkstelligen via de gebiedsgerichte benadering, waardoor snel schakelen mogelijk is en ontmoetingen tussen zorg en onderwijs te organiseren. Het swv sluit aan bij de nieuwe koers van de gemeente Loon op Zand, Heusden en Waalwijk, waarin de volgende bouwstenen uitgangspunt zijn:
 1. Het kind echt zien
 2. In verbinding werken
 3. Aandacht voor de context van het kind
 4. Erbij zijn
 5. Veiligheid voorop

Het swv gaat met de gemeenten werkgroepen inrichten om deze bouwstenen concreet vorm en inhoud te geven en de uitwerkingen van deze werkgroepen terug te laten komen in het OOGO.

- Het swv zet in op een nauwer contact met ouders. In de Ondersteuningsplanraad (OPR) is een oudervertegenwoordiging die zes keer per jaar wordt gesproken. Via deze lijn hebben ouders inspraak in het te ontwikkelen beleid van het swv vanuit het OSP en de (meerjaren)begroting. Daarnaast onderzoekt het swv het komende jaar op welke wijze ouders gevraagd kunnen worden naar hun ervaringen rond het toekennen van extra ondersteuning. Een oudervragenlijst via de mail of post heeft onvoldoende resultaten opgeleverd de afgelopen jaren, waardoor een andere werkwijze nodig is. Te denken valt aan het onderzoeken van koffieochtenden, klankbordgroepen, actiever bezoeken van de GMR-en e.d. Daarnaast onderzoekt het swv de komende planperiode wat de wensen van ouders zijn ten aanzien van het in te richten steunpunt voor ouders en leerlingen¹⁶. Op basis van deze wensen maakt het swv een keuze in lijn met al ingerichte overlegstructuren voor de definitieve inrichting van dit steunpunt. Via het tabblad ouders op de website van het samenwerkingsverband, vinden ouders informatie over de procedure rond het aanvragen en verstrekken van TLV's, arrangementen en adviezen. Ook hebben zij hier inzage in de voorzieningen die er zijn en wordt er, na inrichting hiervan, een link naar het steunpunt opgenomen.
- Vanuit de gebiedsgerichte benadering is het van belang om niet alleen als scholen onderling meer samen te werken, maar daarin ook de samenwerking met partners te zoeken, afhankelijk van de ondersteuningsvragen van het gebied. Dat kan inhouden dat partners als de GGD, jeugdconsulenten of ambulante begeleiders nauwer betrokken worden in de ondersteuningsroute van het gebied. Per gebied wordt een beschrijving opgeleverd van de wijze waarop de samenwerking met partners ingericht is.

¹⁶ Zoals benoemd in de beleidsnota evaluatie en verbeteraanpak passend onderwijs (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2020).

4.6 Verkenning samenwerking en expertisedeling

Veel voorzieningen in de ondersteuningsstructuur zijn door individuele schoolbesturen ingericht. Besturen hebben met de middelen vanuit het swv initiatieven ontwikkeld om leerlingen binnen hun scholen extra te ondersteunen. Soms werken besturen daarin samen met collega-besturen (zowel regulier, sbo als so). Soms doen besturen dat alleen met hun eigen scholen. Ook wat betreft het delen van expertise hebben schoolbesturen eigen keuzes gemaakt. Ook dat gebeurt soms over bestuurlijke grenzen heen (zoals bij de leernetwerken van Leerrijk! en Bravoo waar ook andere schoolbesturen aan deelnemen), soms alleen binnen de bestuurlijke grenzen. De besturen zien meerwaarde als het gaat om deling van expertise en samenwerking tussen voorzieningen. In de gebiedsgerichte benadering kan deze samenwerking op natuurlijke wijze over de besturen heen versterkt worden. In deze planperiode wordt de wijze waarop de gebieden de samenwerking regelen verder uitgewerkt en versterkt.

5 Organisatie en beheer

5.1 Governance en organisatie

De huidige governance- en organisatiestructuur van het swv blijft gehandhaafd. Het samenspel tussen Raad van Toezicht (RvT), directeur/bestuurder, DNR en OPR is in 2017 beschreven in de notitie 'Toezichtkader Passend Onderwijs Primair Onderwijs Aalburg, Heusden, Loon op Zand, Waalwijk. Regio PO3010' en wordt tegen het licht gehouden op basis van de externe evaluatie¹⁷ die in de eerste helft van 2021 is uitgevoerd. Vanuit deze evaluatie zijn aandachtspunten geformuleerd die in de komende planperiode uitgewerkt worden. Ontwikkelpunten die worden opgepakt zijn:

- Het verder concretiseren van het toezichtskader voor de RvT.
- Herformuleren van de taakstelling van de OPR.
- Versterken van de betrokkenheid van de DNR.
- Versterken van het samenspel tussen RvT, OPR, DNR en directeur-bestuurder.

5.2 Kwaliteitsbeleid

Het swv gebruikt een heldere kwaliteitscyclus volgens het PDCA-model¹⁸. In de jaarlijkse cyclus wordt op verschillende manieren verantwoording afgelegd:

- Evaluatie en voortgang door de TAC, TAC-jaarverslag.
- Bestuursrapportages naar aanleiding van de jaarrekening: financieel jaarverslag, bestuursverslag.
- Verantwoordingsrapportages aan de hand van verantwoordingscyclus richting RvT.

¹⁷ Heegsma, P. (juni 2021), Evaluatieonderzoek. Emmeloord, HenH.

¹⁸ Zie hiervoor het handboek kwaliteit (2018), groeidocument 'zicht op ontwikkeling' en 'Kwaliteitscyclus SWV PO LHA' (2018).

- Monitorgesprekken besturen, waarin tevens het functioneren van de dbg'er binnen het bestuur besproken wordt.
- Bestuurlijke visitaties over passend onderwijs.

De uitkomsten van deze activiteiten worden opgenomen in een verantwoordingsnotitie die de basis vormt van het kwaliteitszorgsysteem. Naast de verantwoording in het kader van de jaarcyclus worden ook thematische onderzoeken uitgevoerd. Vaak gaat het om onderzoeken die eenmalig binnen de planperiode plaatsvinden.

Het OSP wordt in jaarplannen uitgewerkt. Aan het eind van elk jaar wordt het jaarplan geëvalueerd en vormt daarmee belangrijke input voor het volgende jaarplan. Hiermee houdt het swv zicht op de voortgang en ontwikkeling. Dit zorgt ervoor dat doelen bereikt worden en dat er tijdig bijgestuurd kan worden.

5.3 Financiën

Het uitgangspunt is en blijft dat de organisatie van het swv in omvang klein is en blijft en de middelen zoveel als mogelijk naar de besturen en daarmee de scholen gaan. 'Klein' wil zeggen dat er structureel één fte beleidsadviseur, 0,5 fte secretariaat en 0,6 fte directeur-bestuurder beschikbaar is. Alle overige inzet is incidenteel en tijdelijk en wordt aanbesteed op projectbasis. Voor de komende periode wordt de investering in de dbg'ers gecontinueerd, evenals een investering op ondersteuning van de besturen/gebieden voor het werken aan een kwaliteitsslag. Dit wordt bekostigd vanuit de opdracht de bovenmatige reserves af te bouwen en betreft daarmee een tijdelijke investering.

Uit de meerjarenbegroting voor de periode 2022 tot en met 2026 blijkt dat de financiële positie van het swv onder druk staat. Met name het hoge deelnamepercentage so speelt hier een rol. De lijnen die beschreven worden in dit OSP hebben tot doel het deelnamepercentage so te verminderen. Daarbij hebben besturen, RvT, OPR en directeur-bestuurder aangegeven ook voor de periode augustus 2022 tot augustus 2026 uit te blijven gaan van financiële solidariteit en niet te kiezen voor een vorm van 'de verwijzer betaalt'.

Ook wat betreft de aard en omvang van de middelen die jaarlijks naar de schoolbesturen gaan, wordt er geen verandering doorgevoerd in 2022 en 2023.¹⁹ Dat betreft:

- € 5.000,- vaste voet en € 55,- per leerling voor versterking van de basisondersteuning.
- € 50,- per leerling voor het inrichten van leergemeenschappen/leernetwerken op bestuursniveau.
- € 100,- per leerling voor extra ondersteuning en/of arrangementen op bestuursniveau.

¹⁹ Voor de jaren 2024, 2025 en 2026 is de hoogte van het bedrag afhankelijk van de ruimte die de begroting toestaan.

Voorwaarde voor het toekennen van de middelen is dat:

- Het bestuur vooraf in een plan van aanpak aangeeft waar de middelen aan besteed zullen gaan worden. Daarbij wordt aangegeven wat er wordt gedaan aan het versterken van de basisondersteuning, aan leergemeenschappen/leernetwerken en aan de inzet op het gebied van extra ondersteuning.
- Het bestuur jaarlijks verantwoording aflegt over de besteding van de middelen met als basis het eigen plan van aanpak.
- We vanaf 2024 een sluitende begroting hebben als swv. Indien blijkt dat het swv de overdracht naar de schoolbesturen niet meer kan betalen, zal het over te dragen bedrag worden teruggebracht naar een bedrag dat past bij het sluitend krijgen van de begroting.

6. Tot slot

Dit OSP bevat onderdelen waarbij de lijn zoals de afgelopen acht jaar gecontinueerd wordt, maar bevat ook onderdelen waarin een wijziging van de koers is aangebracht. In het kort komt het erop neer dat:

- De beide sbo-scholen verbreed blijven toelaten volgens een vastgesteld profiel.
- Het swv steviger inzet op thuisnabij onderwijs via het verkennen van terugplaatsingen, regie op de onderinstroom en via de gebiedsgerichte benadering.
- De schoolbesturen en gebieden veel verantwoordelijkheid en ruimte hebben om passend onderwijs met hun scholen vorm en inhoud te geven. Dat veronderstelt een eigen beleid op dit gebied waarin wordt aangegeven hoe de basisondersteuning en lichte/extra ondersteuning eruit ziet en hoe scholen en gemeente in het gebied gaan samenwerken.
- Het swv meer inzet op preventie en vanuit kennisdeling en -uitwisseling inspireert.
- Het swv met een kleine staf vooral accenten legt bij samenwerking, verbinding, toeleiding tot ondersteuning en versterking van expertise.

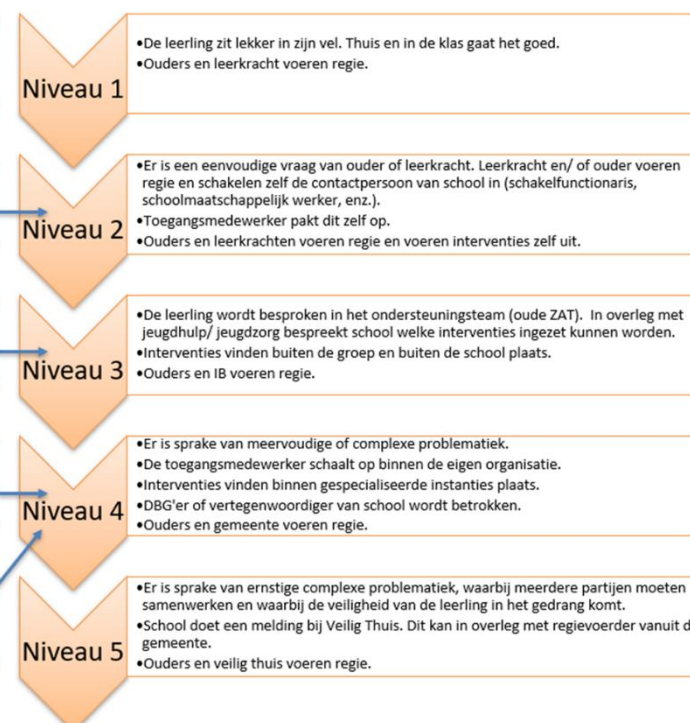
Bijlagen:

Bijlage 1

Onderwijs

(Jeugd)zorg

Bijlage 2: Actueel overzicht tussenvoorzieningen

- Taal
 - Werkgroep Waalwijk Taalrijk
 - Taallokaal Waalwijk
 - Zomerschool

- Onderzoek
 - Extern psychologisch onderzoek
 - Observatie/dossieranalyse

- (Hoog-) begaafdheid
 - Linus onderwijs
 - C@lvingroep
 - Breinrijk Leerrijk!
 - Plusklassen Bravo

- Moeilijk lerend
 - Merelgroep
 - Speciale leergroep

- Leerfilosofie
 - Leren met ouders
 - Pilot autopoësis